KIM
Kontaktutvalget mellom
innvandrerbefolkningen og myndighetene

Jubileum, utvikling og gjennomslag

Kontaktutvalget 2003–2005

Oslo, februar 2006

www.kim.no

Utgitt av KIM, februar 2006.

KIM

Kontaktutvalget mellom
innvandrerbefolkningen og myndighetene

Postadresse: PB 8059 Dep, 0031 Oslo
Besøksadresse: Hausmannsgate 23–25, Oslo

Telefon: 24 16 89 90
Faks: 24 16 88 01

E-post: kim@kim.no
Internett: www.kim.no

Foto: KIM
Design: cazawa.no

Innhold

1.	Vellykket omorganisering – ny struktur	4
2.	Utvalgsleder har ordet	5
3.	Sammendrag	6
4.	Fornyet mandat – ny organisering	8
5.	Fire satsingsområder – mange saker	10
6.	Ett utvalg – flere roller	22
7.	Konferanser med spenn	26
8.	Regionalt arbeid	28
9.	Tilknytning og administrasjon	29
10.	Utvalgsmedlemmer og arbeidsutvalg	30
11.	Mandat for 2003–2005	33

Vedlegg på Internett

Følgende vedlegg er å finne på Kontaktutvalgets nettsider www.kim.no under «Aktuelt/Rapport 2003–2005»:

1. Foredrag og innlegg
2. Deltakelse i eksterne referansegrupper med mer
3. Høringsuttalelser
4. Regionale arrangementer

1. Vellykket omorganisering – ny struktur

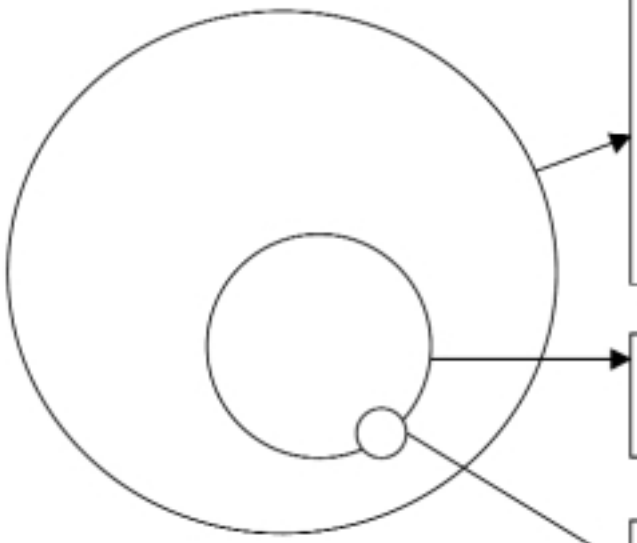

Kontaktutvalget
Dialogforum
- 17 regionale representanter (nominert av lokale innvandrerorganisasjoner)
- 8 representanter for de politiske partiene på Stortinget
- 8 representanter for departementer *
- 1 representant for Utlendingsdirektoratet
- 1 representant for Kommunenes Sentralforbund

Innvandrerforum
Rådgivning og påvirkning
- Kun de 17 regionale representantene fra utvalget

Utvalgsleder
Oppnevnes utenom utvalget
- Leder både Kontaktutvalget og Innvandrerforum

*) Ved oppnevning var åtte departementer representert i Kontakt-utvalget. I 2004 ble Moderniseringsdepartementet opprettet, og fra da av har ni departementer vært representert i utvalget.

Dette utvalget etablerte et eget Innvandrerforum innad i Kontaktutvalget. Dermed kunne utvalgets ulike funksjoner fremheves mer effektivt, dvs. dialog-, rådgivnings- og påvirkningsfunksjonen.
Denne strukturen videreføres i neste periode.
Les mer i kapittel 3, side 8.

2. Utvalgsleder har ordet

Et utvalg som blir hørt

Da utvalgsperioden 2003–2005 skulle oppsummeres var det ett klart budskap fra flere hold: Kontaktutvalget blir hørt. Ledende politikere har uttalt dette, og det samme har myndighetspersoner i flere departementer.

Utvalgets synspunkter etterspørres og tas på alvor. I de tre årene som har gått, har dette kommet til uttrykk på flere måter. Våre innspill til stortingsmelding nr. 49 *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse* ble godt mottatt av myndighetene. Det samme har våre mange høringsuttalelser og anbefalinger om alt fra forslag til ny statsborgerskapslov til godkjenningsordningene for utenlandsk utdanning.

Kontaktutvalget har også fått et gjennombrudd i media i denne perioden, fordi dette har vært prioritert fra utvalgets side. Resultatet er en betraktelig økning i antall medieoppslag og henvendelser fra media.

Videre har utvalgets rolle som tilrettelegger for dialog vært fremtredende i perioden. Et dialogsseminar om religion, en høring om barn på skole i utlandet og vår kampanje *Minoritetens stemme* kan nevnes.

I de siste årene har antallet barn og unge med minoritetsbakgrunn steget, og vil fortsette å stige. Det har opptatt både dette og tidligere utvalg, og har preget vår dagsorden i disse tre årene. Minoritetselever i grunnskolen, partnervalg og generasjonskonflikter og enslige mindreårige asylsøkere er noen av temaene vi har tatt opp.

Utvalget har holdt et høyt aktivitetsnivå. Utvalgsmøter er avholdt, mange skriftlige og muntlige høringsuttalelser er avgitt, arbeidsgrupper har vært i sving, enkeltpersoner har deltatt i utvalg og referansegrupper, regionale representanter har arrangert lokale

konferanser, det har vært avholdt tre store landskonferanser, vi har vært pågående overfor media og vi har fått nye websider. Dette og mer presenteres i denne oppsummeringen.

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle samarbeidspartnere i denne utvalgsperioden. Videre vil jeg takke hver og én av utvalgsmedlemmene for å ha vist et stort engasjement og delt raust av deres kunnskaper og erfaringer. Tilslutt vil jeg ønske det nye utvalget lykke til!

Oslo, februar 2006

Rita Kumar

Rita Kumar
utvalgsleder 2003–2005

3. Sammendrag

Første leder med minoritetsbakgrunn

Med Rita Kumar fikk Kontaktutvalget sin første leder med minoritetsbakgrunn. Hun ble utnevnt av Kongen i statsråd til å lede utvalget i perioden 2003–2005. Med dette ble minoritetens egen stemme fremhevet både innad i utvalget og for omverdenen.

Rita Kumar, utvalgsleder 2003–2005 (t.h.) og Erna Solberg, statsråd i Kommunal- og regionaldepartementet til september 2005 (t.v.).

Vellykket todeling

Denne perioden var den første med en todeling av utvalget. Kontaktutvalget, som består av hele utvalget, har blitt rendyrket som dialogforum. Innvandrerforum, som består kun av de regionale representantene, har fått rådgivnings- og påvirkningsrollen. Nyorganiseringen har vært svært vellykket, og har bidratt til å gjøre utvalgets ulike roller tydeligere.

Barn og unge

Barn og unge har vært ett av satsingsområdene i denne perioden. Utvalget har engasjert seg i den offentlige skolens evne til å ivareta behovene til en mangfoldig elevmasse. Det har drøftet og avgitt høringsuttalelser knyttet til partnervalg og ekteskap. Videre har utvalget bidratt til å nyansere bildet av situasjonen for barn født eller oppvokst i Norge, og som går på skole i foreldrenes hjemland. Det har også vært en pådriver for bedre vilkår for enslige mindreårige asylsøkere.

Arbeid og kvalifisering

Rekruttering av minoriteter til arbeidslivet, og et inkluderende arbeidsliv har vært en hjertesak for Kontaktutvalget i en årrekke. Det har blant annet vært påpekt at ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning har kritiske sider. Dette utvalget har tatt saken opp med myndighetene og gitt sine forslag til forbedringer. Gode kvalifiseringsordninger for nyankomne har også vært en viktig sak i perioden. Utvalget har vært i fremste linje i å argumentere mot innsnevring av personkretsen til introduksjonsordningen, og samtidig understreket viktigheten av kvalitet i ordningen.

Integrering eller ekskludering?

Regjeringen taler med to tunger i integreringspolitikken. Det snakkes om like muligheter til deltakelse for personer med innvandrerbakgrunn. Samtidig foreslås det å kutte i den nye introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere. Regjeringen vil at den ikke skal gjelde for personer som kommer på familiegjenforening, med unntak av de få som innvilges asyl.

Det er ingen grunn til å forskjellsbehandle familiegjenforente. Det mest ulogiske med forslaget er at hvis familien ankommer Norge samtidig, inkluderes alle i introduksjonsordningen. Det er kun familiemedlemmer som kommer på et senere tidspunkt som rammes.

Regjeringen forutsetter at den personen som først har ankommet vil være selvhjulpen og kan lose den sist ankomne inn i samfunnet. Dette kan ikke tas for gitt så lenge personer med innvandrerbakgrunn sliter med å få

Innlegg i Dagsavisen i 2004 der Kontaktutvalgets leder argumenterer mot innsnevring av personkretsen til introduksjonsordningen. (Faksimile fra Dagsavisen.no)

Inkludering i et langsiktig perspektiv

Som aktiv pådriver for en minoritetspolitikk med et langsiktig perspektiv, var det en selvfølge for utvalget å være aktiv i prosessen rundt St. meld. nr. 49 (2003–2004) *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse.* Utvalget har gitt innspill gjennom hele prosessen fram til meldingen ble lagt fram for Stortinget høsten 2004.

Innvandring, diskriminering og statsborgerskap

Endringer i nåværende lovgivning og nye lover innen innvandrings- og minoritetsfeltet har preget disse tre årene. Utvalget har forholdt seg aktivt til dette. Grundige diskusjoner har vært utgangspunkt for de mange høringsuttalelsene som er gitt til endringer i nåværende utlendingslov, forslag til ny utlendingslov, forslag til ny lov mot etnisk diskriminering og forslag til ny statsborgerskapslov.

Dialog og kunnskapsutvikling

En av utvalgets sentrale funksjoner er å tilrettelegge for dialog mellom minoriteter og myndighetene. Sammen med Kommunal- og regionaldepartementet arrangerte utvalget i 2004 et dialogseminar om religion der representanter for ulike trosretninger møtte myndighetene. Før stortingsvalget i 2005 gjennomførte utvalget kampanjen *Minoritetens stemme* for å synliggjøre saker fra personer med minoritetsbakgrunn og deres organisasjoner. Minoriteter og ledende politikere møttes både på regionale samlinger og på en landskonferanse.

Kronprinsesse Mette Marit åpnet Jubileumskonferansen (i midten). Hun er flankert av kommunal- og regionalminister Erna Solberg (til venstre) og Kontaktutvalgets leder Rita Kumar (til høyre).

To store landskonferanser har vært avholdt i perioden, hvorav den ene var Jubileumskonferansen i 2004, da utvalget fylte tjue år. Det var en verdig markering av jubilanten. Landskonferansene er viktige for kunnskapsformidling, og er også en arena for dialog og nettverksbygging mellom minoriteter, og mellom minoriteter og myndigheter.

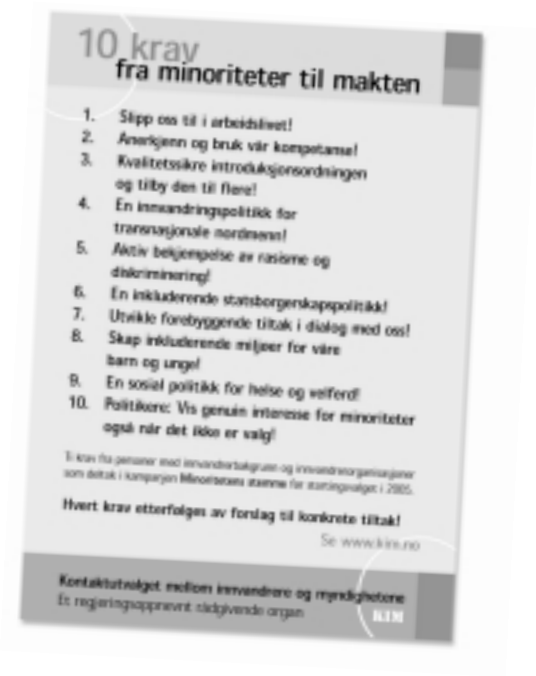

Plakat med sakene fra kampanjen *Minoritetens stemme*.

Synliggjøring

Kontaktutvalget fikk nye websider i 2005, og responsen har vært entydig positiv. Internett er en viktig kanal for informasjon og synliggjøring av utvalgets arbeid. Utvalget har blitt betydelig mer synlig i media i løpet av perioden. Det har deltatt i flere åpne høringer i stortingskomiteer, som har bidratt til økt synliggjøring av utvalgets påvirkningsrolle.

4. Fornyet mandat og ny organisering

4.1. Oppnevning

Utvalget ble oppnevnt av kongen i statsråd den 13. desember 2002 etter tilråding fra Kommunal- og regionalministeren. Vanligvis oppnevnes utvalget for fire år, parallelt med stortingsperioden. Dette utvalget hadde imidlertid en avkortet periode på tre år, mens det foregående utvalget utvidet sin periode tilsvarende med ett år. Det skyldtes at Kontaktutvalget ble evaluert i 2001, og på bakgrunn av dette vurderte Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) en ny organisering av utvalget.

4.2. Mål og mandat

Målsettingene for utvalget fremgår i mandatet for perioden 2003–2005 (kap.11), og var i hovedsak en videreføring fra den foregående perioden. Det skjedde imidlertid en endring med hensyn til organisering av utvalget, slik at utvalget nå skulle bestå av et Innvandrerforum og et Kontaktutvalg.

I tillegg til mandatet har utvalget arbeidet etter målene som angis i det årlige tildelingsbrevet fra KRD. Målene har vært relativt likt formulert for hvert av årene i denne perioden:

1. Være en arena for dialog mellom personer med bakgrunn i innvandrerorganisasjoner, offentlig forvaltning, kommuner og politiske partier.
2. Være en kompetent høringsinstans i forhold til politikkområder som berører flyktning-, innvandrings- og integreringsspørsmål.
3. Selv ta initiativ til å synliggjøre saker som opptar innvandrerbefolkningen.
4. Holde seg á jour med utviklingen i innvandrerorganisasjoner på landsbasis gjennom nasjonale og regionale konferanser og regionalt arbeid.
5. Sekretariatet skal være en godt organisert og faglig kompetent arbeidsplass.

4.3. Satsingsområder

Utvalget vedtok følgende satsingsområder for perioden:

- Barn og unge.
- Arbeid med ny stortingsmelding om det flerkulturelle Norge.
- Fortløpende oppfølging av lovarbeid.
- Tverrgående tema/perspektiver i arbeidet:
  – Forskning og kunnskapsutvikling
  – Langsiktig integrering/inkluderende politikk
  – Fremme KIM sin rolle som aktiv deltaker i den offentlige debatten
  – Økt synlig påvirkningskraft overfor myndighetene

4.4. Første leder med minoritetsbakgrunn

Med oppnevningen av Rita Kumar til utvalgsleder fikk Kontaktutvalget sin første leder med minoritetsbakgrunn. Med dette synliggjorde myndighetene viktigheten av at minoriteter blir hørt både innad i utvalget og i den norske offentligheten. Etter utvalgets oppfatning har utvalgsleder bidratt til å synliggjøre minoriteter som personer med kompetanse, som kan tale sin egen sak og føre dialog med myndighetene.

Nestleder velges av og blant representantene i Innvandrerforum, og var i denne perioden Farah Ali, regional representant fra Akershus.

> «Tiden var nå inne til å gi KIM en leder med innvandrerbakgrunn.»
>
> *(Kommunal- og regionalminister Erna Solberg om oppnevningen i desember 2002)*

4.5. Sammensetning

Dette utvalget ble utnevnt med 35 personer (se kapittel 9):

- 1 utvalgsleder.
- 17 regionale representanter med innvandrerbakgrunn og 54 vararepresentanter.
- 8 representanter for de politiske partiene på Stortinget og 8 vara.
- 8 representanter for departementer og 8 vara-representanter (9 fra oktober 2004 fordi det nye Moderniseringsdepartementet ble representert i utvalget).
- 1 representant for Utlendingsdirektoratet og 1 vara.
- 1 representant fra Kommunenes sentralforbund og 1 vara.

Det var vært 18 kvinner og 18 menn blant de faste medlemmene. Aldersgjennomsnittet var 41 år ved oppnevning, hvorav den yngste var 20 år og den eldste 63 år ved oppnevning. Blant innvandrerrepresentantene har en overvekt bakgrunn fra Asia. Resten er fra Afrika, Latin Amerika og Øst-Europa.

4.6. Arbeidsutvalg

Arbeidsutvalget har bestått av leder, nestleder, tre representanter fra Innvandrerforum, representantene fra KRD og UDI, og en representant fra de politiske partiene. (Se kapittel 9.)

4.7. Innvandrerforum etablert

– Det har vist seg at det har vært vanskelig å kombinere KIMs oppgaver som rådgivende organ som avgir høringsuttalelser, med at KIM samtidig skal være forum for kontakt og dialog mellom representanter for innvandrerbefolkningen og myndighetene. Derfor har regjeringen besluttet å omorganisere utvalget, uttalte statsråd Erna Solberg i desember 2002.

Den nye organiseringen besto av en todeling. Kontaktutvalget som helhet skulle ivareta dialogfunksjonen. Innvandrerforum skulle ivareta den rådgivende funksjonen. Dette skulle bidra til å klargjøre utvalgets to funksjoner, og til en styrking av innvandrerrepresentantenes rolle. Ved utgangen av denne perioden kan utvalget konstatere at det har kommet et godt stykke på vei i å nå de to målsettingene.

5. Fire satsingsområder med mange saker

Utvalgets satsingsområder er nevnt på side 7. De fire områdene er hver for seg vide, og viser i sum at det har vært en bredde i utvalgets satsing i disse tre årene. I det følgende oppsummeres utvalgets arbeid innen hvert av områdene. Sentrale dokumenter knyttet til utvalgets arbeid med satsingsområdene finnes på www.kim.no. Enkelte steder i denne oppsum≈meringen vises det til vedlegg som dokumenterer utvalgets arbeid i perioden. Disse finnes på www.kim.no under «Publikasjoner/Rapport for utvalgsperioden 2003–2005».

5.1. Satsingsområde: Barn og unge

5.1.1. Grunnutdanning

Utvalget har vært opptatt av den offentlige skolens evne til å imøtekomme en mangfoldig elevmasse. I 2004 sendte utvalget et brev til Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) der det ble bedt om en redegjørelse av situasjonen for minoritetselever. Det resulterte i at statssekretær Helge Ole Bergesen i UFD deltok på et KIM-møte våren 2004. Møtet ble etterfulgt av en skriftlig henstilling fra utvalget til UFD. Her ga utvalget sine kommentarer og anbefalinger knyttet til implementeringen av den da nye strategiplanen for minoritetsspråklige elever i grunnskolen.

Videre er det avgitt en rekke høringsuttalelser som har omhandlet reformer i skolen. Blant annet om KRL-faget i grunnskolen og kristen formålsparagraf i barnehagen. Utvalget har i høringsuttalelser uttalt seg kritisk til begge deler. Utvalget har dessuten i 2003 gitt innspill til OECDs rapport om skole og utdanning i Norge.

5.1.2. Barn på skole i utlandet

Ettersom kullet med minoritetselever har økt, har nye utfordringer meldt seg. Ett tema som har blitt reist de siste årene, er minoritetsbarn som tas ut av den offentlige skolen for et kortere eller lengre opphold i foreldrenes hjemland. Det eksisterer ulike synspunkter både blant minoriteter i Norge og hos norske myndigheter om denne praksisen.

Kontaktutvalgets tilnærming har vært å se på familien som en helhet. Utvalget har sett et behov for økt kunnskap om omfang, foreldres motiver og de unges egen opplevelse av en slik erfaring. Temaet berører grenseoppgangen mellom foreldres rett til å bestemme over egne barn, og myndighetenes plikt til å gripe inn når de mener at foreldre ikke opptrer til barnas beste. Samtidig berører temaet den offentlige skolen i Norge, og dens håndtering av minoritetselever og deres foreldre.

Høsten 2004 arrangerte Kontaktutvalget en lukket høring om barn på skole i utlandet. Høringen ble åpnet av statssekretær Cathrin Bretzeg i KRD. Unge med minoritetsbakgrunn la fram sine erfaringer med å gå på skole i utlandet og tilbakekomsten til Norge. Foreldre fikk presentere sine motiver for å sende egne barn til utlandet. Høringen ga nyttig innsikt i svært varierte opplevelser og motiver. Deretter sendte Kontaktutvalget anbefalinger til KRD om hvordan temaet bør følges opp, blant annet ble det anbefalt å innhente mer kunnskap. I etterkant initierte KRD et FoU-prosjekt om temaet.

5.1.3. Ekteskap

Et enda mer brennende tema i den offentlige debatten enn det nevnt i punktet over, er unge med minoritetsbakgrunn og partnervalg. Tvangsekteskap, arrangert ekteskap og gråsonen mellom disse har og blir stadig hyppig debattert. Retten og muligheten til skilsmisse har ikke vært debattert offentlig i så stor grad, men har engasjert både innvandrerorganisasjoner og myndigheter. Til dels har myndighetene søkt til lovverket for å forebygge og bekjempe det som oppfattes som tvang og manglende valgfrihet i denne delen av privatsfæren. Dermed har også reglene for familiegjenforening litt berørt.

Utvalget har avgitt høringsuttalelser om en rekke mer eller mindre omfattende forslag som berører ekteskapsinngåelse og partnervalg.

Mot slutten av perioden var dette tema for et miniseminar under et KIM-møte med tittelen *Partnervalg og generasjonskonflikter*. Seminaret resulterte i flere forslag til oppfølging. Disse er oversendt til det neste utvalget. Et gjennomgående poeng er viktigheten av å støtte de unge som ønsker å velge bort sider ved oppdragelsen de opplever som undertrykkende, samtidig som en støtter opp om foreldre generelt i deres oppdragerrolle.

Videre har Kontaktutvalget diskutert og avgitt høringsuttalelser vedrørende tiltak for å sikre lik rett til skilsmisse. Utvalgets seriøsitet på dette området har blant annet resultert i invitasjon til å holde et innlegg om tiltak mot såkalte «haltende ekteskap» på en workshop arrangert av KRD under Metropolis-konferansen i 2005. Sekretariatsleder holdt innlegget på vegne av utvalget.

5.1.4. Enslige mindreårige asylsøkere

Enslige mindreårige asylsøkere er en gruppe som er særlig sårbare, og som må vies ekstra oppmerksomhet. Flere frivillige organisasjoner, blant andre Redd Barna, har engasjert seg i deres sak. Det har også Kontaktutvalget gjort.

Våren 2005 ble Redd Barna og Utlendingsdirektoratet (UDI) invitert til å innlede på et utvalgsmøte om situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak. Etter møtet sendte utvalget brev til KRD og BFD med bekymringspunkter knyttet til denne saken, og anbefalte blant annet at ansvaret for disse barna skulle legges innunder det statlige barnevernet.

5.1.5 Annet

Utvalgsleder deltok i et panel under Barne- og familiedepartementets årlige barne- og ungdomskonferanse i 2003.

«Kontaktutvalget mener at det overordnede ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere, som venter på at sakene deres skal avgjøres, bør overføres til Barne- og familiedepartementet/ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.»

(Brev fra KIM til KRD, BFD og UDI 26.11.04)

«Regjeringen vil forbedre vilkårene for enslige mindreårige asylsøkere som kommer til Norge og overføre omsorgsansvaret for disse til barnevernet.»

(Fra regjeringsplattformen september 2005)

5.2. Satsingsområde: Arbeid med ny stortingsmelding om det flerkulturelle Norge

Kontaktutvalget har i en årrekke vært opptatt av at myndighetene skulle utforme en politikk for langsiktig integrering. Utvalget for perioden 1998–2002 fremmet dette flere ganger for departementer og regjering. Utvalget for 2003–2005 var positiv til den nye stortingsmeldingen som skulle utarbeides av KRD, og engasjerte seg i prosessen fra starten av. Meldingen ble lagt fram høsten 2004, og har tittelen *St. meld. nr. 49 (2003–2004) Mangfold gjennom inkludering og deltakelse. Ansvar og frihet.*

Utvalget nedsatte en intern arbeidsgruppe som produserte et grundig skriftlig innspill til departementet i 2003. Videre var temaene på utvalgets landskonferanse i 2003 relevante for stortingsmeldingen. Etter at meldingen ble lagt fram for Stortinget, deltok Kontaktutvalget i kommunalkomiteens muntlige høring, og sendte også skriftlige kommentarer til komiteen.

KRD har uttalt at Kontaktutvalgets innspill til meldingen var nyttige. Utvalget har også kjent seg igjen i deler av meldingen. Med andre ord var dette et arbeid som kan sies å ha gitt resultater, selv om det ikke kan påvises en direkte sammenheng mellom utvalgets innspill og meldingen.

En viktig effekt av utvalgets arbeid med meldingen, var at det frembrakte diskusjoner og avklaringer som var sentrale for utvalgets håndtering av saker som angår det mangfoldige Norge.

«Samarbeidet mellom KRD og KIM i forbindelse med St. meld. nr. 49 opplevdes som nyttig og godt.»

(Forvaltningsrepresentant om KIMs innspill til stortingsmeldingen)

«KIMs innspill har hatt betydning for partiets behandling av stortingsmeldingen om det flerkulturelle Norge.»

(Politiker om KIMs innspill til stortingsmeldingen)

5.3. Satsingsområde: Fortløpende oppfølging av lovarbeid

Perioden 2003–2005 var preget av flere store lovarbeider som berørte utvalget:

- Ny lov mot etnisk diskriminering.
- Ny lov om statsborgerskap.
- Endringer i nåværende utlendingslov.
- Forslag til ny utlendingslov.

Utvalget har avgitt flere høringsuttalelser til disse lovarbeidene, hvorav enkelte har vært omfattende. Utvalget har avsatt mye møtetid til grundige diskusjoner omkring disse uttalelsene.

Utvalget har brukt store ressurser på å sette seg inn i og gi innspill til KRDs forslag til endringer i den eksisterende utlendingsloven og forslaget til ny lov. I tillegg har et utvalgsmedlem fra Innvandrerforum deltatt i en referansegruppe i forbindelse med utarbeidelse av ny utlendingslov.

Annet lovarbeid som har preget denne perioden med hensyn til å avgi høringsuttalelser er ny lov mot etnisk diskriminering og ny lov om statsborgerskap. Begge disse har vært blant Kontaktutvalgets hjertesaker gjennom flere utvalgsperioder. Det har derfor vært naturlig å bruke tid også på disse høringsuttalelsene.

5.3.1. Ny lov mot etnisk diskriminering

Kontaktutvalget var positive til innføringen av en ny lov mot etnisk diskriminering. Utvalget gikk inn for å

inkludere religion og nasjonalitet som selvstendige grunnlag for diskriminering.

Videre understreket utvalget behovet for lokal oppfølging av både diskrimineringsarbeid og eventuell aktivitetsplikt. Forslaget om delt bevisbyrde ble støttet. Viktigheten av et tilbud om rettshjelp ble vektlagt i uttalelsen.

5.3.2. Ny lov om statsborgerskap

Statsborgerskapspolitikken er et grunnleggende element i en stats håndtering av innvandring og inkludering. Følgelig har dette vært et tema som Kontaktutvalget har vært opptatt av i alle perioder. I denne perioden ble en ny statsborgerskapslov lagt fram. Utvalget avga en grundig skriftlig høringsuttalelse, og deltok også i åpen høring i Stortingets kommunalkomité da lovforslaget var til behandling.

Utvalget gikk blant annet inn for automatisk rett til norsk statsborgerskap for personer født i Norge, innføring av mulighet til dobbel statsborgerskap og for reduksjon av botidskravet. De to siste anbefalingene fra utvalget ble ikke imøtekommet i den endelige loven. Det har imidlertid skjedd en viss oppmykning med hensyn til barns rett til norsk statsborgerskap. Med den nye loven kan barn søke norsk statsborgerskap, uavhengig av foreldrenes statsborgerskap, ved fylte 12 år.

> «Statsborgerloven bør være en del av politikken som gjelder selve overgangen fra utlending til statsborger. Kontaktutvalget oppfatter det slik at lovutvalget og regjeringen ser en høy terskel for statsborgerskap som motiverende for integrering. Kontaktutvalget mener det motsatte; en raus statsborgerpolitikk fungerer mer inkluderende og fremmer integrering.»
>
> *(Fra KIM-innlegg i åpen høring i Stortingets kommunalkomité mars 2005)*

5.3.3. Endringer i nåværende utlendingslov og forskrifter

Det har skjedd mange små og større endringer i den nåværende utlendingsloven og dens forskrifter i denne perioden. Utvalget har avgitt høringsuttalelse på de fleste av dem. Disse har omhandlet utvisningsregler, opphold for særkullsbarn, tiltak for å motvirke tvangsekteskap, visumregler, opphold ved kjønnsbasert forfølgelse med mer.

5.3.4. Forslag til ny utlendingslov

Utvalget stilte seg kritisk til at loven ble sendt til høring i to deler, og i to omganger med ulike høringsfrister. Mange prinsipielt viktige tema berøres av utlendingsloven, og da er det viktig å kunne se loven i en helhet.

Utvalget støttet forslaget om å gi beskyttelse også til personer som er i en livssituasjon som tilsier at de ikke kan returnere, og som har et behov for beskyttelse etter andre konvensjoner enn flyktningkonvensjonen. Videre støttet utvalget begrepsskillet mellom familiegjenforening og familieetablering, i tillegg til en del andre sider ved lovforslaget.

Utvalget stilte seg kritisk til underholdskrav for familiegjenforening, og mot heving av aldersgrensen for familieetablering til 21 år. Det uttalte seg også mot å utvide adgangen til å utvise personer. Utvalget etterlyste også en tydeliggjøring av at tvilsrisiko i asylsaker må ligge hos staten og ikke hos asylsøkeren. Dette var noen av punktene i utvalgets uttalelser.

«Kontaktutvalget er av den oppfatning at så lenge norske lover ikke krenkes og individenes rettigheter taes vare på, bør det være åpent for aksept av andre kulturer og tradisjoner. Denne takhøyden skal ligge til grunn for utlendingsloven.»

(Fra KIM-høringsuttalelse til forslag til ny utlendingslov våren 2005)

5.4. Satsingsområde: Tverrgående tema/perspektiver i arbeidet

5.4.1. Forskning og kunnskapsutvikling

5.4.1.1. Møte med SSB og NFR

Kontaktutvalget har siden etableringen vært opptatt av forskning- og kunnskapsutvikling. Utgangspunktet har vært at den offentlige politikken på minoritetsfeltet må tuftes på fakta og analyser.

I 2003 ble Statistisk Sentralbyrå (SSB) og Norsk forskningsråd (NFR) invitert til å delta på et utvalgsmøte der forskningsbehov på minoritetsfeltet ble diskutert. Her ga utvalget flere innspill til to sentrale forskningsmiljøer i Norge.

I etterkant av møtet sendte utvalget et brev til KRD med forslag vedrørende forskning. Ett forslag var å avsette en pott med kr. 2 mill. pr. år til fordeling blant innvandrerorganisasjoner. Formålet skulle være utredning av innvandrings- og minoritetsspørsmål. Et annet forslag var å oppsummere eksisterende forskning om minoriteter og skolen, og initiere ny forskning hvis det viste seg å være mangelfullt.

I 2005 har Statistisk sentralbyrå, på oppdrag fra KRD, igangsatt en stor levekårsundersøkelse blant personer med innvandrerbakgrunn, samt et prosjekt med navn Monitor. Prosjektet Monitor skal danne grunnlag for å måle inkludering gjennom bestemte indikatorer. Det er opprettet en referansegruppe for både undersøkelsen og prosjektet, og utvalget har vært representert i gruppen ved utvalgsmedlem fra Akershus. Dette ble oversendt det nye utvalget for oppfølging.

5.4.1.2. Barn på skole i utlandet

I etterkant av Kontaktutvalgets høring høsten 2004 om barn på skole i utlandet, fremmet utvalget flere forslag til oppfølging av temaet overfor KRD. Ett av dem var forskning for å øke kunnskapen om omfang og årsaker. Et forskningsprosjekt ble igangsatt av KRD i 2005, og Kontaktutvalget fikk anledning til å kommentere prosjektet før det ble lyst ut. Utvalget er representert i prosjektets referansegruppe.

«Kontaktutvalget mener at erfaringene til de som deltok på høringen tilsier at det er svært viktig å nyansere bildet... Kontaktutvalget mener at denne mer nyanserte virkelighetsbeskrivelsen bør føre til at myndighetene initierer en bred forskningsmessig gjennomgang.»

(Fra KIM-brev til KRD og BFD høsten 2004)

«I tråd med Kontaktutvalgets forslag ønsker Kommunal- og regionaldepartementet å utlyse et FOU-prosjekt om dette temaet...Hensikten vil være å få et utdypet bilde...»

(Fra KRD-brev til KIM høsten 2004 om utlysing av et FoU-prosjekt om minoritetsbarn som sendes til utlandet)

5.4.2. Langsiktig integrering/inkluderende politikk

5.4.2.1. Religionsdialog

Spørsmål knyttet til religiøs tilhørighet og religionsutøvelse i det flerreligiøse Norge har vært aktivt debattert i media og andre arenaer de siste årene. Behovet for dialog mellom minoritetsreligioner og myndighetene har vært og er fortsatt tilstede.

I juni 2004 avholdt Kontaktutvalget i samarbeid med KRD et dagsseminar med tittelen *Innvandring og religion – nye utfordringer*. Hensikten var dialog mellom religiøse minoriteter og myndighetene. Statsråd Erna Solberg i KRD og statssekretær Berit Gjerløw i Kultur- og kirkedepartementet hadde åpningsinnlegg. Statssekretær Cathrin Bretzeg i KRD oppsummerte og avsluttet seminaret. En rekke religiøse menigheter deltok både fra talerstolen og fra salen. Seminaret fungerte dialogskapende. I etterkant var statsråd Solberg på besøk i flere av menighetene som var representert på seminaret.

5.4.2.2. Psykisk helse

Forbedring av kvaliteten og tilgangen til psykososiale tjenester for innvandrere, flyktninger og asylsøkere har vært en hjertesak for Kontaktutvalget i flere perioder. Dette utvalget opplevde at det såkalte «trikkedrapet» i 2004 satte et offentlig søkelys på temaet.

I etterkant av hendelsen sendte utvalget et brev til KRD og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) med bekymringspunkter vedrørende mangler ved det eksisterende psykososiale tilbudet. Det førte til at utvalget ble invitert til et møte med disse to departementene, der også Helsedirektoratet og UDI deltok. Kontaktutvalget fikk presentert sine synspunkter og anbefalinger.

Videre har utvalget i 2004 deltatt i to referansegrupper vedrørende psykisk helse. Den ene var ved Aker sykehus, Helse Øst og omhandlet arbeidet med handlingsplan for flyktninger som har vært utsatt for traumer og vold. Den andre var ved SINTEF og var tilknyttet deres forskningsprosjekt om psykisk helse for beboere i statlige mottak for asylsøkere.

I 2005 ble utvalget invitert til å holde et innlegg under konferansen *Mange stemmer – mange bilder* på Høgskolen i Oslo. Utvalgsmedlem fra Rogaland holdt innlegget som hadde tittelen *Kulturkompetanse i psykisk helsearbeid.* Når Kontaktutvalget tar opp forbedringer av det psykososiale helsetilbudet, kan utvalget støtte seg på mange i befolkningen som er enig. Det gjelder både personer med og uten innvandrerbakgrunn, fagfolk og myndigheter.

5.4.2.3. Godkjenning av utenlandsk utdanning

Dette er en sak som svært mange innvandrerorganisasjoner og enkeltpersoner har vært opptatt av. Ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning har vært kritisert i en årrekke. Delvis fordi prosessen ofte tar lang tid. Delvis fordi ordningene ikke er tilstrekkelig utbygd. Dette ble tatt opp på et utvalgsmøte i 2005, og ble fulgt opp med et brev til UFD. I brevet ga utvalget sine anbefalinger på området og ba om et møte med politisk ledelse i departementet.

I desember 2005 ble utvalget invitert til et møte med hele politisk ledelse samt representanter for ulike avdelinger i Kunnskapsdepartementet. Statsråden og de andre tilstedeværende var lydhøre for utvalgets synspunkter. Utvalget ble invitert til å delta i en gruppe som skal gjennomgå dagens ordninger for godkjenning av utenlandsk utdanning.

5.4.2.4. Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet ble innført i løpet av denne utvalgsperioden, og er en reform som har blitt ønsket velkommen av utvalget. Dessverre har noen grupper blitt ekskludert fra ordningen, og Kontaktutvalget har gått imot dette. I åpen høring i kommunalkomitéen i Stortinget, og også i media, har utvalget tatt til orde for at familiegjenforente til personer med opphold på humanitært grunnlag blir innlemmet i ordningen. Høsten 2005 gjorde den nye regjeringen det klart at denne gruppen skulle innlemmes igjen.

Utvalget har for øvrig vært representert i *Nasjonalt utvalg for introduksjonsprogrammet*, og vil fortsette i neste periode.

> «Personer med innvandrerbakgrunn er allerede høyt oppe på fattigdomsstatistikken. Det vil forverres ved å utestenge en gruppe fra en ordning som skal føre til at de lettere får innpass i utdanning og arbeid, og dermed raskere blir selvhjulpne.»
>
> *(Fra KIM-debattinnlegg i Dagbladet og Dagsavisen høsten 2004*

> «Regjeringen vil derfor bevilge 100 mill. kr til utbetaling av integreringstilskudd i 3 år etter bosetting og samtidig gjeninnføre rett og plikt til introduksjonsprogram for familiegjenforente til personer med opphold på humanitært grunnlag fra 2006.»
>
> *(Arbeids- og sosialminister Bjarne Håkon Hanssen høsten 2005 om forslaget til statsbudsjett for 2006)*

5.4.2.5. Politiet

Forholdet mellom politietaten og innvandrerbefolkningen har vært en fanesak for Kontaktutvalget siden 1990. I 2003 nedsatte Politidirektoratet et dialogforum på nasjonalt nivå der en rekke innvandrerorganisasjoner er representert. Kontaktutvalget har vært representert ved nestleder i utvalget. Neste utvalg vil overta denne oppgaven.

På bakgrunn av regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering (2002–2006) er det etablert flere lokale kontaktfora mellom politiet og innvandrerorganisasjoner eller personer med innvandrerbakgrunn. I 2002 initierte politietaten i Sør-Trøndelag et lokalt forum kalt *Kontaktforum mot rasisme og diskriminering.* Kontaktutvalget har vært representert ved utvalgsleder, og vil fortsatt være det i neste utvalgsperiode.

5.4.2.6. Omorganisering av innvandrings- og integreringsfeltet/Opprettelse av IMDI

Kontaktutvalget var aktiv i diskusjonen om myndighetenes omorganisering av innvandrings- og integreringsfeltet forut for opprettelsen av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI). Temaet ble grundig behandlet i Innvandrerforum, og resulterte i et skriftlig innspill til KRD før avgjørelsen om deling av UDI ble tatt. Videre ble utvalget og Senter mot etnisk diskriminering invitert til et møte med KRD underveis i prosessen, for å presentere sine synspunkter.

I tillegg satt utvalgsleder i referansegruppen til Rambølutredningen om omorganiseringen.

I sin skriftlige høringsuttalelse til Rambøllrapporten gikk Kontaktutvalget inn for to direktorater og foreslo en egen modell for det. Utvalget påpekte viktigheten av å ivareta et perspektiv på langsiktig integrering og mangfold. Dessuten ble minoritetsorganisasjoners rolle vektlagt.

5.4.2.7. Opprettelsen av Likestillings- og diskrimineringsombudet

Senter mot etnisk diskriminering (SMED) ble åpnet i 1999 som en midlertidig ordning. Deretter ble det gjort permanent, og inngikk fra januar 2006 i det nye Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Utvalget har vært en aktiv pådriver for opprettelsen av en instans som både dokumenterer rasisme og diskriminering, yter rettshjelp og veiledning, og er en pådriver i forebygging av og vern mot rasisme og diskriminering.

Fordi utvalget var bekymret for at dette arbeidet ville komme i skyggen av det mer etablerte likestillingsarbeidet, gikk det mot en sammenslåing av SMED med Likestillingsombudet og Likestillingssenteret. Utvalget var også bekymret for frafallet av rettshjelpordningen som en slik sammenslåing ville medføre.

5.4.2.8. Råd til kommuner

En av Kontaktutvalgets funksjoner er å gi råd til myndighetene. I hovedsak gjør utvalget som helhet dette overfor nasjonale myndigheter. Imidlertid fungerer mange av de regionale representantene i utvalget som lokale rådgivere overfor lokale instanser. Det kommer også henvendelser fra kommunale etater til utvalget sentralt, der det etterspørres råd og veiledning i inkludering av minoriteter lokalt.

En av henvendelsene kom som et resultat av en regional konferanse i Bodø i 2004, der også politisk ledelse i kommunen deltok. I etterkant fikk Kontaktutvalget en henvendelse fra kommunen om opprettelse av et dialogforum mellom innvandrere og kommunen. Saken har vært behandlet i bystyret, og utvalgsleder/sekretariatet har bidratt med råd i planleggingen av et slikt forum.

5.4.2.9. Mangfoldspriser – juryer

Utvalgsleder har i denne perioden blitt forespurt om å være jurymedlem og juryleder i to nye mangfoldspriser som har blitt delt ut for første gang i 2005. Den ene har navnet *Innvandrerprisen 2005 – for særlig voksenengasjement overfor barn og ungdom.* Utvalgsleder var juryleder for denne prisen, som ble administrert av Barne- og familiedepartementet.

Den andre er en ny årlig pris for etnisk mangfold i arbeidslivet, som Arbeids- og sosialdepartementet administrerte. Utvalgsleder var jurymedlem for denne prisen.

5.4.3. Fremme Kontaktutvalgets rolle som aktiv deltaker i den offentlige debatten

Kontaktutvalget er et unikt utvalg i den forstand at det er et regjeringsoppnevnt utvalg for direkte dialog mellom en del av befolkningen og sentrale myndigheter samt de politiske partiene på Stortinget. Det gir utvalget en tyngde som ikke gjenspeiles i mediebildet og ellers i offentligheten. Enkelte offentlige instanser er godt kjent med utvalget og dets arbeid. Det samme er en rekke innvandrerorganisasjoner, både nasjonalt og lokalt. Det er likevel ikke slik at utvalget og dets virksomhet er allment kjent.

Paradoksalt nok kan nettopp den direkte kontakten mellom minoriteter og myndigheter i utvalget medføre skepsis hos noen minoritetspersoner og -grupper, som kan være på vakt mot at minoritetsrepresentantene i Kontaktutvalget blir gisler for offentlig politikk. Også av den grunn er det viktig for utvalget å delta i den offentlige debatten, og vise at utvalgsleder og Innvandrerforum har en selvstendig stemme i utvalget.

Det er viktig å løfte fram utvalgets unike posisjon på minoritetsfeltet, både for å styrke dets rolle som premissleverandør for den offentlige politikken, og for å styrke dets legitimitet blant minoritetene. Det har vært en klar målsetting for dette utvalget å øke synliggjørngen av Kontaktutvalget som en seriøs og kompetent aktør på minoritetsfeltet. Dette utvalget har prioritert to virkemidler for synliggjøring: media og Internett.

5.4.3.1. Nye websider

Kontaktutvalgets websider ble fornyet og fremsto i helt ny design mot slutten av 2004. De nye internettsidene har en pen design og er brukervennlige. Sekretariatet mottar henvendelser fra media, organisasjoner og enkeltpersoner som har vært innom www.kim.no, noe som viser at sidene har en viktig funksjon. Internettsidene har mange muligheter som bør utvikles videre.

5.4.3.2. Mediekontakt – stor fremgang

Media er en helt sentral arena både for å gjøre utvalget kjent, sette saker på dagsorden og for å delta i den offentlige debatten. Utvalget har prioritert dette høyt i denne perioden. Sekretariatet ble styrket med en informasjonsrådgiver våren 2004, og kunne dermed øke innsatsen overfor media. Det har vært ønskelig å særlig profilere utvalgsleder og nestleder.

Medieoppslagene tok seg opp betydelig i andre halvdel av 2004 og økte ytterligere i 2005. Følgende statistikk gir et bilde av utviklingen:

År	Oppslag i riksmedia	Oppslag i lokalmedia	Oppslag i tidsskrifter
2003	Avis: 3 Radio: 1	Avis: 1 TV: 1	
2004	Avis: 11 (hvorav 4 innlegg skrevet av KIM) Radio: 3	Avis: 8 TV: 1	Tidsskrift: 1
2005	Avis: 18 (hvorav 7 innlegg skrevet av KIM) Radio: 2 TV: 1	Avis: 12	Tidsskrift: 2 (begge skrevet av KIM)

Medieoppslagene har vært av tre typer: intervju, innlegg skrevet av utvalget og omtale av utvalget. I riksmedia er det utvalgsleder og nestleder som har blitt intervjuet. I lokal media er det i hovedsak den regionale representanten i regionen som har blitt intervjuet. Det er særlig region Telemark/Vestfold som har utpekt seg når det gjelder lokal mediedekning.

I tillegg til at utvalget selv har vært pågående overfor media, har antall henvendelser fra media til utvalget økt i perioden. Det skyldes trolig at flere journalister har blitt oppmerksom på utvalget som kompetent meningsytrer.

Som det fremgår av oversikten er det først og fremst i aviser at utvalget har nådd fram i denne perioden, dernest i riksdekkende radio. Det er mulig å øke antall medieoppslag vesentlig ennå. Særlig gjennom innlegg skrevet av utvalget selv. Det vil si debattinnlegg og kronikker. Dette er imidlertid svært tidkrevende. Videre er det en utfordring å komme til i fjernsyn, ikke nødvendigvis i debattprogrammer, men med analyser og kommentarer.

5.4.3.3. Foredrag og innlegg

En annen måte å synliggjøre Kontaktutvalget på i den offentlige debatten er gjennom foredrag og innlegg på konferanser og andre arrangementer. I denne perioden har særlig utvalgsleder, men også utvalgsmedlemmer, holdt foredrag og innlegg. De fleste av arrangementene har vært nasjonale, og et mindretall lokale eller regionale. Temaene har variert. (Se www.kim.no/publikasjoner/rapport2003–2005/vedlegg)

5.4.3.4. Deltakelse i referansegrupper m.m.

Leder og utvalgsmedlemmer har deltatt i flere referansegrupper, arbeidsgrupper, råd og utvalg i perioden. Dette har sin bakgrunn i at utvalget oppfattes som kompetent og viktig. Samtidig bidrar slike verv til å synliggjør utvalgets kompetanse. (Se www.kim.no/publikasjoner/rapport2003–2005/vedlegg)

5.4.3.5. Publikasjoner og profil

Utgivelse av publikasjoner er ikke en sentral del av utvalgets arbeid, men utvalget produserer noen publikasjoner hvert år. Dette utvalget har blant annet utgitt rapporter fra de tre landskonferansene og årsrapport for 2003 og 2004, samt denne oppsummeringen av perioden. I tillegg er det laget en brosjyre om utvalget både på norsk og engelsk.

Mot slutten av perioden ble det laget en ny helhetlig grafisk profil. Den tar utgangspunkt i den grafiske profilen på de nye websidene. Dette er et godt virkemiddel for økt synliggjøring.

5.4.4. Økt synlig påvirkningskraft overfor myndighetene

5.4.4.1. Kontaktutvalget som påvirkningsaktør

Det er først og fremst Innvandrerforum som har en påvirkningsrolle. Den utøves gjennom dialogen i utvalget, og i en rekke utadrettede aktiviteter. Det er vanskelig å måle direkte resultater av påvirkningsarbeid, men det er mulig å se etter gjennomslag for Innvandrerforumets synspunkter og forslag. Uavhengig av om utvalget alene eller sammen med andre aktører har fremmet disse synspunktene og forslagene, kan utvalget innkassere slike gjennomslag som små eller større seirer. Det kan handle om at en kjenner igjen tiltak som igangsettes, at politikk har blitt endret eller at tiltak har blitt holdt tilbake fordi blant andre utvalget har bedt myndighetene om å innhente mer kunnskap om saken før det tas stilling til egnede tiltak.

Det er viktig å understreke at det ofte kan gå lang tid før en ser resultatene av den typen påvirkningsarbeid som Kontaktutvalget står for. Det finnes en rekke eksempler på at tidligere utvalg har fremmet saker som senere utvalg har kunnet høste fruktene av. Det innebærer at også utvalget som har sittet i denne perioden vil kunne se resultater av sin innsats lengre frem i tid. Ser en på satsingsområdene og sakskartet til de foregående utvalgene, vil en se at flere tema og saker går igjen over flere utvalgsperioder. Det viser at Kontaktutvalget har en kontinuitet i sin virksomhet, noe som er svært viktig for å oppnå resultater.

> «KIM har blitt tatt hensyn til under utformingen av vår politikk og våre programmer. KIM oppfattes som en drøftende og balansert innspiller på viktige områder.»
>
> *(Politiker om KIMs påvirkningsrolle)*

> «KIMs innspill har hatt betydning på flere områder.»
>
> *(Politiker om KIMs påvirkningsrolle)*

> «Hovedlinjene i partiets politikk ligger fast, men særlig i praktiske saker og når det gjelder hvordan innvandrermiljøer kan oppleve en sak, mener vi at KIM er interessante å lytte til og kan spille en god rolle.»
>
> *(Politiker om KIMs påvirkningsrolle)*

> «KIM oppleves som en viktig og seriøs påvirkningsaktør.»
>
> *(Forvaltningsrepresentant om KIMs påvirkningsrolle)*

5.4.4.1. Påvirkning og dialog

Kontaktutvalget er i sin sammensetning et forum som åpner for påvirkning mellom de ulike aktørene som sitter i utvalget. De regionale representantene har en direkte kanal til sentrale myndigheter og partiene på Stortinget. Synspunkter som fremmes på utvalgsmøter og i uttalelser fra Innvandrerforum har påvirkningseffekt over de politiske representantene og departementsrepresentantene. I den forstand er selve dialogen i utvalget en viktig form for påvirkning.

5.4.4.2. Høringer

Det er i sitt utadrettede arbeid at utvalgets påvirkningsfunksjon blir mest synlig for offentligheten. En sentral del av utvalgets virksomhet er høringsuttalelser. Utvalget produserer et svært høyt antall hørings-

uttalelser i løpet av et år. Totalt i perioden er det avgitt 54 høringsuttalelser, hvorav noen har vært svært omfattende. (Se www.kim.no/publikasjoner/rapport2003–2005/vedlegg)

Både personer i ledende departementsstillinger og sentrale politikere har uttalt at Kontaktutvalgets høringsuttalelser tas på alvor og har tyngde. Flere uttalelser har resultert i medieoppslag initiert av utvalget eller av media selv. I enkelte høringssaker kan en også kjenne igjen innspill fra utvalget i den endelige utformingen av saken.

> «KIM er en viktig høringsinstans for departementet, og deres høringsuttalelser blir alltid vurdert seriøst og grundig.»
>
> *(Forvaltningsrepresentant om KIM som høringsinstans)*

5.4.4.3. Komitéhøringer

Totalt i perioden har utvalget deltatt i fire åpne komitéhøringer på Stortinget, hvorav tre var i siste del av utvalgsperioden. Utvalget har opplevd dette som viktig, og vil anbefale det neste utvalget å benytte seg mer av denne påvirkningskanalen.

Komitéhøringer er en viktig arena for synliggjøring av Innvandrerforums standpunkter og påvirkning av beslutningstakere. Slik følges høringsuttalelser fram til beslutning fattes i Stortinget. Å delta på åpne høringer viser dessuten innvandrerorganisasjoner og andre aktører at Kontaktutvalget er en aktiv pådriver utover å avgi skriftlige høringer.

5.4.4.4. Møte med departementer og direktorater

I prioriterte saker har utvalget rettet en henvendelse til politisk ledelse i departementer og bedt om et møte for å drøfte saken og legge fram utvalgets synspunkter. I tillegg har utvalget hatt møter bare med forvaltningen. Dette er en viktig form for påvirkning. Aktuelle møter i denne perioden er nevnt i denne oppsummeringen under de relevante saksområdene.

5.5 Innvandrings- og flyktningpolitikk

Utover å prioritere oppfølging av lovarbeid, hvor utlendingsloven har inngått, har utvalget engasjert seg i flere innvandrings- og flyktningpolitiske saker fordi de har vært av prinsipielt viktig karakter. En av dem har omhandlet såkalte «ureturnerbare asylsøkere».

5.5.1. «Ureturnerbare asylsøkere»

I 2004 innførte den daværende regjeringen nye tiltak overfor avviste asylsøkere som har mistet botilbudet. Det førte til en debatt om noen av tiltakene var for strenge, og om tiltakenes samlede effekt. Regjeringen hadde som et mål at flere av dem det gjaldt skulle forlate Norge.

Høsten 2004 ble temaet drøftet på et KIM-møte, der eksterne innledere ble invitert til å utdype situasjonen. I etterkant var utvalget representert på to møter med ulike organisasjoner som var opptatt av å forbedre situasjonen for denne gruppen.

Tidlig i 2005 deltok utvalget i en åpen høring i kommunalkomiteen om et dokument 8-forslag fra Sosialistisk Venstreparti som omhandlet denne gruppen asylsøkere. Alle innlegg på høringen var samstemte i at

> «Regjeringen har i stor grad fraskrevet seg ansvaret for denne gruppen. Den hevder at den enkelte er skyld i sin egen uholdbare situasjon, og har pålagt den kommunale sosialtjenesten en uhåndterlig oppgave.»
>
> *(Fra KIM-innlegg under åpen høring i Stortingets kommunalkomité våren 2005)*

den daværende situasjonen var uholdbar både for den enkelte og for samfunnet, og at det var nødvendig å revurdere deler av politikken overfor gruppen.

> «Alle har krav på mat i magen og ei seng å sove i, seier statsråd Bjarne Håkon Hanssen. Det skal dei få i ventemottaket. Fram til ventemottaket opnar, skal dei få bu i ordinære asylmottak.»
>
> *(Fra KRDs nyhetsbrev Innvandringsnytt høsten 2005)*

Suksessfaktorer og virkemidler i perioden
- Interne arbeidsgrupper som avgir velbegrunnete rapporter og innstillinger.
- Deltakelse i komitéhøringer.
- Strategisk bruk av egne websider.
- Offensivt mediearbeid.
- Pågående utvalgsleder .
- Dreid fokus mot langsiktig integrering fremfor bare mot politikk for nyankomne.
- Vist vilje til, så langt som mulig, å løse saker i dialog med myndighetene.
- Pragmatisk og fleksibel tilnærming til arbeidet.

Utfordringer i perioden
- Prioritering mellom satsingsområdene.
- Prioritering av saker som har kommet til utvalget fra myndigheter og andre.
- Synliggjøring av Kontaktutvalget som kompetent aktør i den offentlige debatten.
- Etablere interne rutiner for rapportering til utvalget etter deltakelse på interne konferanser og andre arrangementer.
- Etablere interne rutiner for rapportering fra deltakelse i eksterne arbeidsgrupper, referanse-grupper, råd og utvalg, både underveis og etter at gruppen har avsluttet sitt arbeid.

Anbefalinger til det nye utvalget
- Følge noen saker over tid.
- Tilnærme seg saker på flere måter og huske at det kan ta tid å få satt en sak på den offentlige dagsordenen.
- Økt synliggjøring i media.
- Delta i relevante komitéhøringer på Stortinget.
- Videreutvikle internettsidene.
- Utvikle nettverk overfor offentlige instanser og politikere både lokalt og nasjonalt, inkludert beslutningstakere.
- Utvikle nettverk til organisasjoner, både minoritetsorganisasjoner og andre.
- Større fokus på langsiktig integrering enn på innvandring og nyankomne.
- Styrke det regionale arbeidet.
- Være pådrivere for økt forskning.
- Faste arbeidsgrupper gjennom hele perioden.
- Gi den enkelte arbeidsgruppen eller referanse-gruppen et tydelig mandat som blant annet klargjør ansvarsdelingen mellom gruppen og sekretariatet.

Anbefalte satsingsområder og saker
- Barn og unge: skole/utdanning, relasjonen mellom generasjoner, partnervalg, barnevern.
- Arbeid.
- Eldre.
- Kvinnerelaterte saker.
- Tolk.
- Politisk deltakelse.
- Psykisk helse.
- Innvandringspolitikk: visum, familiegjenforening.
- Statsborgerskap.
- Politiet.
- Bosetting.
- Religionsdialog.

6. Ett utvalg – flere roller

Utvalgsmøtene er fundamentet i utvalgets virksomhet, og utvalgets høyeste organ. I tråd med mandatet er det avholdt fire møter årlig i Kontaktutvalget og det samme i Innvandrerforum. Arbeidsutvalget har hatt fem til seks møter i året. I tillegg har medlemmene i Innvandrerforum hatt et formøte dagen før hvert utvalgsmøte.

6.1. Kontaktutvalget – dialog og informasjon

I og med opprettelsen av Innvandrerforum, har utvalgsmøtet blitt et mer rendyrket dialogforum. Riktignok opplever noen av de regionale representantene at de i stor grad fremlegger synspunkter for de andre representantene. Det følger til dels naturlig av at sistnevnte deltar i utvalget som representanter for myndigheter og partier, og ikke seg selv.

Ofte har møtene en oppklarende funksjon ved at representantene fra forvaltningen og fra de politiske partiene kan informere om status i ulike saker, og også bidra med faktainformasjon. Dette er også en form for dialog. Dette oppleves av Innvandrerforum som svært nyttig, og er en av forutsetningene for at Innvandrerforum kan utøve sin rådgivningsrolle og påvirkningsrolle på en effektiv og kompetent måte.

Det har blitt et fast punkt på dagsorden med en større diskusjonssak. Noen ganger har temaet vært tilknyttet en høringssak utvalget jobber med. Andre ganger har det vært et tema utvalget har ønsket å gå inn i, og derfor har ønsket mer kunnskap om. I begge tilfeller har det blitt opplevd som svært positivt av utvalgsmedlemmene at det har vært avsatt tid til å gå grundig inn i et tema. Eksterne innledere har blitt invitert til utvalgsmøtene. Dette har vært departementsansatte, organisasjonsfolk og fagpersoner. Disse har innledet i større diskusjonssaker.

Utvalget har også en vedtaksfunksjon. Det vedtar blant annet utvalgets satsingsområder, virksomhetsplaner, budsjett og tema for landskonferansene.

Utvalgsmøtene er åpne for andre, og annonseres på utvalgets internettsider. Det har hendt at enkelte organisasjonsfolk, forskere og journalister har ønsket å være tilstede på deler av møtene. En mer offensiv annonsering ville ha trukket flere, særlig til diskusjonssakene. Det har sine fordeler og ulemper, og har ikke vært prioritert av dette utvalget.

Når det gjelder formøtene i Innvandrerforum, er det en felles oppfatning at disse har ført til bedre diskusjoner på utvalgsmøtene, og til at flere av de regionale representantene tar ordet.

6.2. Innvandrerforum – uttalelser og vedtak

En hoveddel av forumets møter er å behandle sakene fra utvalgsmøtet dagen før, samt å behandle høringssaker. Det er her det fattes en beslutning om saker skal følges opp og i så fall hvordan. En rekke høringsuttalelser har blitt diskutert i detalj i forumet i denne perioden, og som regel er de endelige konklusjonene blitt vedtatt her.

Flere eksterne instanser og organisasjoner har blitt invitert til å delta på deler av forumets møter. Noen ganger har hensikten vært å få relevante myndigheter til å utdype og oppklare sider ved en høringssak. Andre ganger har det vært for å få informasjon om en instans.

I tillegg har Innvandrerforum tatt opp saker på initiativ fra enkeltmedlemmer. Det har vært saker som har omhandlet blant annet innvandringsregler og aspekter ved integreringspolitikken.

Dette er et mindre forum fri for myndigheter og politikere. Det gir grunnlag for at flere tar ordet også i det som har vært til dels svært vanskelig diskusjoner. Alle synspunkter må slippe til, samtidig som det må være effektive møter. Det gjør rollen som møteleder krevende, og setter også krav til sekretariatets forberedelser av saker til møtet.

Noen av utvalgsmedlemmene (ved avslutningen av utvalgsperioden).

6.3. Arbeidsutvalget – forberedelse og styring

Dette er det besluttende organet mellom utvalgsmøtene. Arbeidsutvalget bestemmer dagsorden for utvalgsmøtene og Innvandrerforums møter. Videre behandler det saker mellom utvalgsmøtene.

6.4. Formøter i Innvandrerforum

Gjennom utvalgets levetid har det alltid vært et uttrykt behov blant de regionale representantene om et eget forum for å gjennomgå sakene til utvalgsmøtene. Ulike utvalg har funnet sine løsninger på dette. Dette utvalget har hatt faste formøter for Innvandrerforum dagen før utvalgsmøtet. Det er Innvandrerforum selv som har bestemt dette, og de har også pålagt seg selv pliktig oppmøte. Møtene har vært ledet av utvalgets nestleder.

Som nevnt tidligere har formøtene gitt utvalgsmøtene et løft. På formøtet blir ulike synspunkter blant deltakerne fremlagt og drøftet. Dersom hele møtet enes om noen standpunkter har det noen ganger blitt fordelt mellom de enkelte å presentere disse på utvalgsmøtet dagen etter. Dermed har formøtet også ført til mer effektive utvalgsmøter.

Videre er det et faktum at for de regionale representantene er utvalgsmøtet et møte med personer som representerer makt. Å få lufte sine synspunkter og få respons på dem i et formøte vil være oppbyggende for mange.

Det er ulike oppsummeringer blant medlemmene i Innvandrerforumet om formøtene, men alle er enige i at formøtene er viktige. Det har blitt foreslått å bruke formøtene også til andre formål, som kompetanseutvikling. Videre har det vært foreslått at sekretariatet kan delta på begrensete deler av møtet for å utdype og oppklare i saker som er under arbeid og som Innvandrerforum skal behandle.

6.5. Tydeliggjøring av roller

Kontaktutvalget har alltid hatt flere roller, som til tider har kunnet virke motstridende. Dette var en viktig årsak til opprettelsen av Innvandrerforum, og er en utvikling som dette utvalget har gjort svært gode erfaringer med. Det anbefales derfor å fortsette med denne organiseringen.

Opprettelsen av Innvandrerforum har gjort det mulig å utvikle en klarere påvirkningsrolle. Utvalgsleder har større legitimitet til å uttale seg i politiske spørsmål fordi hun da uttaler seg på vegne av Innvandrerforumets medlemmer, og ikke på vegne av representantene for forvaltningen og partiene. Det er en utfordring å synliggjøre dette utad, men har i denne perioden ikke ført til vanskelige misforståelser om hvem som står bak uttalelser og innlegg.

I alle høringsuttalelser som har gått ut siden midten av 2004 nevnes det i en fotnote at det er Innvandrerforum som har avgitt uttalelsen, og ikke de politiske representantene og departementsrepresentantene. Det er også Innvandrerforum som vedtar høringsuttalelsene, ikke utvalget som helhet.

Todelingen av utvalget åpner for at representantene fra forvaltningen og partiene friere kan delta i diskusjoner på utvalgsmøtene, uten å risikere å bli tatt til inntekt for Innvandrerforums etterfølgende konklusjoner og uttalelser i saken. Det ligger likevel klare begrensninger her, fordi disse representantene, som nevnt tidligere, representerer myndighetene eller et parti i utvalget.

Det er viktig at de regionale representantene er bevisste på dette, slik at de ikke tolker det som manglende engasjement dersom de andre utvalgsmedlemmene ikke formulerer klare standpunkter og forslag til løsninger på utvalgsmøtene.

Konkret har todelingen vist seg å være særlig positiv i det at leder har kunnet være tydeligere i media om Innvandrerforumets standpunkter. Det samme gjelder ved deltakelse i åpne høringer i stortingskomiteer. Dessuten har Innvandrerforumet fått større legitimitet i sitt arbeid med å påvirke sentrale myndigheter.

Det er stadig viktig å påminne om at innvandrerrepresentantene uttaler seg i kraft av egen person og ikke som representanter for en organisasjon eller en nasjonalitetsgruppe. Dette har sett ut til å fungere bra i denne utvalgsperioden. Påminnelsen er imidlertid også viktig utad da det innebærer at uttalelser fra Innvandrerforum står for Innvandrerforumets regning, og ikke kan betraktes som en uttalelse på vegne av innvandrere generelt.

Samtidig er det slik at en overvekt av de regionale representantene har tilknytning til en eller flere lokale innvandrerorganisasjoner, og selv tilhører en eller flere bestemte nasjonalitetsgrupper. Enkelte er også aktive i et politisk parti. Dette bør ikke betraktes som uheldig for utvalget, men som et tegn på at det er personer som er engasjerte samfunnsdeltakere. Noe som er et av målene i en god inkluderingspolitikk.

Alt dette, samt forventninger til dem fra lokale innvandrerorganisasjoner og miljøer, bidrar selvsagt til å forme den enkeltes standpunkter. Det er nettopp mangfoldet av synspunkter og erfaringer som kommer fram i utvalget som bidrar til utvalgets samlede kompetanse og til et dynamisk utvalg.

6.6. Kompetanseutvikling

Utvalget har besittet mye kompetanse, både hos den enkelte og i utvalget som helhet. Dette har blant annet dreid seg om fagkompetanse, kompetanse knyttet til det å inneha et nettverk til innvandrerorganisasjoner og kompetanse grunnet egne migrasjonserfaringer. Det er likevel slik at det kreves kontinuerlig kompetanseheving for at utvalget skal fungere optimalt.

3.6.1. Fagkompetanse

Minoritetsfeltet er i konstant endring. Det gjelder både sammensetningen av minoritetsbefolkningen, og innvandrings- og inkluderingspolitikken. Det

krever at utvalget stadig må sette seg inn i nye problemstillinger og søke ny kunnskap. Det gjelder samtlige medlemmer i utvalget.

Dette har vært søkt løst på ulike måter i dette utvalget. Diskusjonspunktene på utvalgsmøtene har vært viktige. Deltakelse på eksterne konferanser og seminarer likeså. Det har vært et mål at flest mulig av de faste medlemmene skulle delta på et eller flere slike arrangementer i løpet av året. Utvalgets egne regionale konferanser og landskonferanser er også viktige arenaer for faglig påfyll. Landskonferansene i 2003 og 2004 var begge av en slik art. Videre gir deltakelse i både interne og eksterne referansegrupper og arbeidsgrupper økt kompetanse, selv om en der bidrar med egen kompetanse.

I 2004 gjennomførte utvalget en studereise til Canada og USA. Begge land er viktige referanser for integreringsarbeidet i Norge. Dette ble opplevd som nyttig for hele utvalget. Rapport fra studieturen foreligger.

Utover dette har utvalget gjennomført interne kompetansehevingstiltak kun for Innvandrerforum. Ett av dem var et kurs i mediehåndtering i 2003 ved et tidligere utvalgsmedlem med bred erfaring på området. Et annet var kurs i 2004 i taleteknikk og effektive møter i 2004. Her var Arbeiderpartiet og Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner behjelpelig med kursledere.

Suksessfaktorer og virkemidler i perioden

- God tid til diskusjon på utvalgsmøtene.
- Gode faglige innledere.
- Innlegg fra departementsrepresentantene og UDI-representanten har ofte hatt en viktig oppklarende funksjon.
- Formøter for de regionale representantene.
- Kompetanseheving.

Utfordringer i perioden

- Enkelte tema er sårbare, som tvangsekteskap og omskjæring. Kan vekke følelser og oppleves som krenkende for noen.

Anbefalinger til det nye utvalget

- Utvikle intranettet som et godt fungerende redskap for intern kommunikasjon.
- Kurs i taleteknikk tidlig i utvalgsperioden.
- Flere kompetanseutviklende tiltak gjennom hele perioden, blant annet i «møtenorsk».
- Regionalt baserte kurs der både regionale representanter og andre fra lokale innvandrerorganisasjoner kan bli skolerte i tema som er viktige både for KIM og andre.
- Alle utvalgsmedlemmene må stille forberedt til møtene. Dvs ha gjennomlest sakspapirene og tenkt over egne synspunkter.
- Avsette rikelig tid til diskusjon på møtene.
- Nye utvalg bør ha med noen fra det forrige utvalget for raskere å komme i gang med sin virksomhet.
- Holde seg oppdatert på feltet, inkludert politikkutforming på feltet, slik at utvalget kan ta opp prinsipielle saker vedrørende minoriteter. Utvalget må sette sin egen agenda.

7. Konferanser med spenn

Landskonferansen til Kontaktutvalget er en årlig foreteelse som utgår fra mandatet, og som er godt kjent i utvalgets omland. Også i denne perioden har konferansene hatt mange påmeldte, og avfødt mye positiv respons fra deltakerne. Det finnes egne rapporter for hver av de tre konferansene, som ligger på www.kim.no

7.1. Bidrag til ny politikk

Konferansen i 2003 ble avholdt i Trondheim over to dager med cirka 90 deltakere. Tittelen var *Vår felles fremtid – bekymringer og forventninger.* Statssekretær Kristin Ørmen Johnsen i KRD åpnet konferansen og ble etterfulgt av flere gode innledere. En viktig hensikt med konferansens innretning var å diskutere den fremtidige stortingsmeldingen om det flerkulturelle Norge, og gi bidrag til prosessen som allerede var i gang.

7.2. Jubileum

Den store jubileumskonferansen i 2004 var en 20-års gratulant verdig. Konferansen ble åpnet av kronprinsesse Mette Marit. Tre dager med kunnskapsrike og engasjerte innledere, over 200 engasjerte deltakere og et faglig aktuelt program gjorde arrangementet helstøpt. Festmiddagen med statsråd Erna Solberg og tidligere utvalgsleder Odd Einar Dørum tilstede var en fin feiring av jubileet. Jubileumskonferansen og festmiddagen synliggjorde at Kontaktutvalget har et bredt nettverk til organisasjoner, offentlige instanser og enkeltpersoner som har fulgt KIM over flere år.

Over 200 deltok på Jubileumskonferansen.

7.3. Kampanje

I 2005 valgte utvalget å gjennomføre en kampanje rundt stortingsvalget. Kampanjen som ble kalt *Minoritetens stemme* besto av regionale konferanser som kulminerte i en landskonferanse. Første del besto av motiverende innledninger og gruppediskusjoner om minoriteter og påvirkning. Andre del, som var høydepunktet i kampanjen, var viet møtet mellom deltakerne og ledende politikere fra partiene på Stortinget. Dette møtet ble oppfattet som nytt og nyttig av både deltakerne og politikerne. I etterkant av konferansen ble kampanjesakene overlevert til samtlige partier på Stortinget. Kampanjen fikk støtte fra KRD som et informasjonstiltak før stortingsvalget. Dette kom dessverre ikke fram i kampanjemateriellet, men har vært et svært viktig bidrag.

– Innvandrerne må stemme

– På grunn av utseendet og navnet mitt får jeg ikke jobb. Det er urettferdig, sier Serife Seven, som ikke er i tvil om at hun vil bruke stemmeretten sin for å påvirke politikerne i høstens valg.

Av: Ingvild Tveravaag

Bare halvparten av stemmeberettigede innvandrere stemte i stortingsvalget i 2001. Dette vil Rita Kumar gjøre noe med før høstens valg.

– Det er veldig viktig at innvandrere deltar i stortingsvalget til høsten. Innvandrerne utgjør åtte prosent av befolkningen, og da bør deres stemme også høres, sier Kumar.

Synliggjøring

Som leder i Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (KIM), arrangerte hun nylig en konferanse der rikspolitikere som Erna Solberg og Knut Arild Hareide ble kryssforhørt om hva de vil gjøre for å tekkes innvandrerne før valget.

– Formålet med konferansen var å synliggjøre innvandrerbefolkningens stemmer og synspunkter. I tillegg var den et forsøk på å nå ut til gruppen. Representanter for innvandrergrupper deltok sammen med stortings- og regjeringspolitikere, forklarer Kumar, som er opptatt av at politikerne skal få en forståelse av hva som rører seg i innvandrermiljøene.

Skal stemme

Serife Seven (19) jobber i butikken Grønland Torg Frukt og Grønt. Hun er 2. generasjonsinnvandrer med tyrkiske foreldre, og ikke i tvil om at hun skal stemme ved stortingsvalget.

– Selvsagt! Jeg er født og oppvokst her, og da vil jeg gjerne være med og si min mening, sier hun.

Temaene hun er mest opptatt av er utdanning og rettferdighet i forholdet mellom innvandrere og etniske nordmenn.

Kampanjen *Minoritetens stemme* fikk en god del medieomtale. (Faksimile fra Dagsavisen.no)

Suksessfaktorer og virkemidler i perioden

- Tre vellykkete landskonferanser.
- En kampanje som forutsatte aktive deltakere både regionalt og nasjonalt med minoriteter som målgruppe.

Anbefalinger

- Korte ned lengden på landskonferansen, dvs til en til to dager.
- Bevissthet omkring målgruppe for konferansene.
- Det er en fordel for det regionale arbeidet dersom landskonferansen knytter an til regionalt arbeid i forkant og/eller etterkant av konferansen. Dette er mer ressurskrevende for sekretariatet, men virker avlastende og støttende for de regionale representantene.
- Dette utvalget har gitt et løfte om at kampanjen *Minoritetens stemme* skal følges opp i neste utvalgsperiode ved at partiene på Stortinget skal spørres om hva de har gjort med kampanjens saker og forslag til tiltak. En slik utspørring kan gjerne knyttes til kommune- og fylkestingsvalget i 2007.
- Det er mer hensiktsmessig å avholde landskonferansen om våren. Det er lettere å utløse reisestøtte tidlig på året. Dessuten konkurrerer en mindre med andre arrangementer hvis en er tidlig ute i året.
- Synliggjøre eventuelle bidragsytere.
- Kampanjen har bidratt til økt oppmerksomhet om utvalget og utvalgets rolle.

8. Regionalt arbeid

Dette er også et av fundamentene i utvalgets virksomhet. Det er gjennom de regionale representantene og deres innsats lokalt at utvalget henter mye av sin forankring og legitimitet.

I stor grad har den enkelte representanten et nettverk til lokale innvandrerorganisasjoner og andre lokale organisasjoner samt offentlige instanser.

Likevel har det regionale arbeidet blitt opplevd som utfordrende for mange av de regionale representantene. Det skyldes delvis at det har vært uklart hva som forventes av hvert enkelt regionalt medlem, dvs både formen og omfanget av det regionale arbeidet. Noen av dem som er aktive lokalt fra før opplever det som en belastning å bli pålagt enda en ekstra aktivitet.

I mandatet for denne perioden har det stått at det skal arrangeres regionale konferanser. Det står også at utvalget skal ha kontakt med lokale innvandrerorganisasjoner. Utover dette har det vært opp til utvalget å tolke mandatet hva gjelder regionalt arbeid.

Flere regioner har gjennomført en eller flere regionale konferanser i løpet av perioden. (Se www.kim.no/publikasjoner/rapport2003–2005/vedlegg). Det å arrangere årlige konferanser regionalt oppleves som ressurskrevende for mange av utvalgsmedlemmene.

Fordi utvalget opplevde at det var uklart hva som egentlig ble forventet av regional aktivitet og målsettinger med det, nedsatte utvalget en intern arbeidsgruppe til å se på dette. Våren 2005 leverte gruppen en evaluering av det regionale arbeidet, og senere en håndbok i regionalt arbeid. Håndboken er levert til det neste utvalget.

Suksessfaktorer og virkemidler i perioden

- Mer systematisk fokus på regionalt arbeid.
- Arbeidsgruppe som gjennomgikk det regionale arbeidet, fremla en evaluering og en håndbok.

Utfordringer i perioden

- Uklare forventninger til de regionale representantene.
- Manglende kapasitet til regionalt arbeid hos de regionale representantene.
- Vanskeligheter med å få til et samarbeid i regionen mellom utvalgsmedlem og vara.
- Logistiske problemer i regioner som dekker flere fylker.

Anbefalinger til det nye utvalget

- Å bli mer synlig i regionene.
- Bidra til å øke aktiviteten blant innvandrerorganisasjoner, særlig i Oslo.
- Oppdaterte lister over innvandrerorganisasjoner.
- Samarbeid med innvandrerorganisasjoner.
- Lokale konferanser med lokalpolitikere og kommuner som målgruppe.
- Etablere et bindeledd mellom Kontaktutvalget og det politiske miljøet i kommuner.
- Utvikle og tydeliggjøre sekretariatets rolle overfor regionene.
- Klargjøre for de regionale representantene regler for godtgjørelse og utgiftsdekning.
- Lage en resymé etter hvert utvalgsmøte over saker det arbeides med som kan videreformidles lokalt.

9. Tilknytning og administrasjon

9.1. Administrativ tilknytning

Den administrative tilknytningen til dette utvalget ble overført fra KRD til UDI i 2002. Fra januar 2006 vil tilknytningen være til det nye Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI). Denne endringen har Innvandrerforum ønsket for å gi utvalget større legitimitet blant minoriteter.

9.2. Sekretariatet

I løpet av 2005 har sekretariatet fått en mer stabil personalsituasjon. Nå er det fem fast ansatte. Første halvdel av 2003 besto sekretariatet av en rådgiver og en konsulent i faste stillinger, samt en sekretariatsleder i 50% stilling på engasjement. Ny sekretariatsleder og en rådgiver til ble ansatt i midten av 2003, begge i full stilling med fast ansettelse. I første halvdel av 2004 ble det ansatt en informasjonsrådgiver i full stilling midlertidig. Stillingen ble gjort fast i første halvdel av 2005.

10. Utvalgsmedlemmer og arbeidsutvalg

Kontaktutvalgets medlemmer 2003–2005 (liste pr. 31.12.05)

Fornavn	Etternavn	Forvaltningsenhet/parti/region	Verv i utvalget
Rita	Kumar		Leder
Regionale representanter/Innvandrerforum			
Maryam	Deghan	Agder	Medlem
Zain	Aldin	Agder	Vara 1
Grace Rutuku	Andersen	Agder	Vara 2
Imani	Khaled	Agder	Vara 3
Farah	Ali	Akershus	Medlem
Grazyna Borowiec	Englund	Akershus	Medlem
Syed Sajjad	Hussain Kazmi	Akershus	Vara 1
Alka R.	Goyal	Akershus	Vara 2
Kauser	Kazmi	Akershus	Vara 3
Cesar S.	de la Cruz	Akershus	Vara 4
Anna Naiyoma	Sankei	Buskerud	Medlem
Yousuf	Gilani	Buskerud	Vara 1
Lola	Awoyemi	Buskerud	Vara 2
Ben Imad	Yahia	Buskerud	Vara 3
Nisveta	Tiro	Hedmark/Oppland	Medlem
Sadegh M.	Fard M.	Hedmark/Oppland	Vara 1
Mirveta	Loku	Hedmark/Oppland	Vara 2
Akil J.	Hussein	Hedmark/Oppland	Vara 3
Salar	Salih	Hordaland	Medlem
Sølva Nabila	Saxelin	Hordaland	Vara 1
Shler	Resulpur	Hordaland	Vara 2
Christopher	Jogole	Hordaland	Vara 3
Quoc Cuong	Truong	Møre/Sogn	Medlem
Ruth Premini	Shankar	Møre/Sogn	Vara 1
Sahadevan	Rajdevan	Møre/Sogn	Vara 2
Fredric	Johnson	Nord-Norge	Medlem
Hediya	Mikail	Nord-Norge	Vara 1
Duranspahic	Hajrudin	Nord-Norge	Vara 2
Marcelline	Nyiraivzaka-Mayumana	Nord-Norge	Vara 3
Sara Johana	Gabriel	Oslo	Medlem
Lavleen	Kaur	Oslo	Medlem

Fornavn	Etternavn	Forvaltningsenhet/parti/region	Verv i utvalget
Muhammad Anwar	Soofi	Oslo	Medlem
Daniel	Gemtessa	Oslo	Medlem
Edgar Ahilan	Sebastian	Oslo	Medlem
Zenib	Musthtaq	Oslo	Vara 1
Richa	Chandra	Oslo	Vara 4
Aziz Ur	Rehman	Oslo	Vara 5
Loyda	Quesada	Rogaland	Medlem
Mona	Ikdal	Rogaland	Vara 1
Ali Mohamed	Nur	Rogaland	Vara 2
Mohammad	Jaman	Rogaland	Vara 3
Abdi Daha	Haji Mohamed	Telemark/Vestfold	Medlem
Pournima	Singh	Telemark/Vestfold	Vara 1
Roberto	Donoso	Telemark/Vestfold	Vara 2
Carmela Sion	Evensen	Telemark/Vestfold	Vara 3
Navaratnarajah	Nadarajah	Trøndelag	Medlem
Jimmy	Cabusas	Trøndelag	Vara 1
Arber Sokol	Lika	Østfold	Medlem
Krishna	Chudasama	Østfold	Vara 1
Dawood	Alkaiysi	Østfold	Vara 2
Adriana Shabani	Ibrahimi	Østfold	Vara 3

Utskiftinger i perioden

- Amalendu Guha, 2. varamedlem Oslo, løst fra vervet i januar 2003.
- Rhoda Mohammed Abdillahi, medlem Oslo, løst fra vervet i august 2004, erstattet av Edgar Ahilan Sebastian, tidligere 1. vara.
- Solfrid Malvik, 1. vara Trøndelag, løst fra vervet i januar 2004, erstattet av Jimmy Cabusas, tidligere 2. vara Trøndelag.
- Sara Gabriel, medlem Oslo, løst fra vervet i februar 2005, erstattet av Zenib Mushtaq, tidligere 1. vara.
- Hung Van Ta, 2. vara Møre og Romsdal, løst fra vervet i juni 2005, erstattet av Sahadevan Rajdevan, tidligere 3. vara Møre og Romsdal.
- Krishna Chudasama, 1. vara Østfold, løst fra vervet i oktober 2005.

Representanter fra politiske partier

Signe	Øye	Arbeiderpartiet	Medlem
Odd Kristian	Reme	Arbeiderpartiet	Vara 1
Ståle	Urbye	Fremskrittspartiet	Medlem
Ronny	Røste	Fremskrittstpartiet	Vara 1
Gretha Evelin	Thuen	Høyre	Medlem
Thomas	Bartholdsen	Høyre	Vara 1
Hanne	Hodnebrug	Kristelig Folkeparti	Medlem
Bjørg	Sandal	Kristelig Folkeparti	Vara 1
Bjørn Christian	Borch	Kystpartiet	Medlem
Dag H.	Berg	Kystpartiet	Vara 1
Kristin	Sørheim	Senterpartiet	Medlem
Jarle	Skartum	Senterpartiet	Vara 1
Heikki	Holmås	Sosialistisk Venstreparti	Medlem
Mohamad Iqbal	Raja	Sosialistisk Venstreparti	Vara 1
Olaf	Thommesen	Venstre	Medlem
Helge Solum	Larsen	Venstre	Vara 1

Utskiftinger i perioden

- Karin Andersen, medlem Sosialistisk Venstreparti, løst fra vervet i juni, erstattet av Heikki Holmås.

Fornavn	Etternavn	Forvaltningsenhet/parti/region	Verv i utvalget
Representanter fra forvaltningen			
Andreas	Hamnes	Kommunenes Sentralforbund	Medlem
Nina	Gran	Kommunenes sentralforbund	Vara 1
Odd	Wålengen	Arbeids- og Sosialdepartement	Medlem
Heidi	Lohrmann	Arbeids- og Sosialdepartement	Vara
Anne-Lise	Grette	Barne- og familiedepartementet	Medlem
Sissel B.	Ytteborg	Barne- og familiedepartementet	Vara 1
Kjell	Røynesdal	Helse- og omsorgsdepartement	Medlem
Gunnar	Follesø	Helse- og omsorgsdepartementet	Vara 1
Ragnhild	Bendiksby	Justis- og politidepartementet	Medlem
Anne	Brodtkorb	Justis -og politidepartementet	Vara 1
Barbro	Bakken	Kommunal- og regionaldepartementet	Medlem
Stephan	Mo	Kommunal- og regionaldepartementet	Vara 1
Elisabeth	Solberg	Kultur-og kirkedepartementet	Medlem
Alf	Modvar	Kultur-og kirkedepartementet	Vara 1
Turid	Semb	Moderniseringsdepartementet	Medlem
Tove	Brekke	Utdannings- og forskningsdepartementet	Medlem
Siv	Lien	Utdannings- og forskningsdepartementet	Vara 1
Trygve	Nordby	Utlendingsdirektoratet	Medlem
Manuela	Ramin-Osmundsen	Utlendingsdirektoratet	Vara 1

Utskiftinger i perioden

- Eli Johanne Lundemo, vara Sosialdepartementet, løst fra vervet i juni 2004, erstattet av Georg Hilmar Antonsen.
- Finn Melbø, vara Arbeids- og administrasjonsdepartementet, løst fra vervet i mars 2004, erstattet av Turid Semb.
- Kari Østvedt, medlem Utdannings- og forskningsdepartementet, løst fra vervet i aug. 2004, erstattet av Tove Brekke.
- Anne Brit Udahl, vara Utdannings- og forskningsdepartementet, løst fra vervet i august 2004, erstattet av Siv Lien.
- Turid Semb, medlem Moderniseringsdepartementet, løst fra vervet i mars 2005, erstattet av Tore Simonsen etter omorganisering av Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Sosialdepartementet ble Odd Wålengen medlem fra Arbeids- og sosialdepartementet fra februar, med Heidi Lohrmann som vara. Tidligere vara fra Sosialdepartementet, Georg H. Antonsen ble løst fra sitt verv.

Arbeidsutvalg

Faste medlemmer			
Rita	Kumar		Utvalgsleder
Farah	Ali	Akershus	Nestleder/Medlem
Maryam	Deghan	Agder	Medlem
Abdi Daha Haji	Mohamed	Telemark/Vestfold	Medlem
Nisveta	Tiro	Hedmark/Oppland	Medlem
Gretha	Thuen	Høyre	Medlem
Barbro	Bakken	Kommunal- og regionaldepartementet	Medlem
Trygve	Nordbye	Utlendingsdirektoratet	Medlem
Vara			
Muhammad Anwar	Soofi	Oslo	Medlem
Grazyna	Englund	Akershus	Medlem
Ståle	Urbye	Fremskrittspartiet	Medlem
Manuela Ramin	Osmundsen	Utlendingsdirektoratet	Medlem
Stephan	Mo	Kommunal- og regionaldepartementet	1. vara

Utskiftinger i perioden

- Thor Arne Aass var KRDs representant fram til 01.01.2005, da Barbro Bakken overtok.
- Hanne Hodnebrug fungerte som representant for politikerne i AU våren 2005 da Grethe Thuen hadde permisjon.
- Ragnhild Bendiksby, tidligere vara Justisdepartementet ble fast medlem og tidligere fast medlem for Justisdepartementet Anne Brodtkorb ble vara i januar 2005.
- Thor Arne Aass, medlem Kommunal- og regionaldepartementet, løst fra vervet i januar 2005, erstattet av Barbro Bakken.

11. Mandat for Kontaktutvalget 2003–2005

§ 1 Kontaktutvalget skal være et rådgivende organ for myndighetene. Det kan ta opp til drøfting alle prinsipielle sider ved flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. KIM skal drøfte saker som reises av utvalget selv, og saker som oversendes fra organisasjoner, fagmyndigheter, institusjoner m.v. Utvalget skal ikke behandle saker som gjelder enkeltpersoner i annen utstrekning enn at disse danner grunnlag for en prinsipiell drøfting av politikken og praktisering av denne.

§ 2 Utvalget består av et Innvandrerforum og et Kontaktutvalg. Innvandrerforumet består av medlemmene med innvandrerbakgrunn som representerer ulike regioner i Norge. Kontaktutvalget består av alle medlemmene i Innvandreforumet, representanter for myndighetene, Kommunenes Sentralforbund og de politiske partiene. Kontaktutvalgets rådgivende funksjon ligger i Innvandreforumet, og det er dette forumet som kan avgi høringsuttalelser. Kontaktutvalget er forum for dialog og kontakt mellom innvandrere, myndighetene og politiske partier. Sakene som Innvandrerforumet har til drøfting og for uttalelser, bør også drøftes i Kontaktutvalget. Det skal avholdes møter i begge foraene fire ganger i året.

§ 3 Utvalgets medlemmer oppnevnes av Regjeringen for en periode som samsvarer med stortingsvalgene, normalt på fire år. På grunn av omorganisering av KIM er nåværende utvalgsperiode kun på tre år. Utvalget oppnevnes etter forslag fra innvandrerorganisasjoner som mottar støtte over Statsbudsjettets kap. 521, post 73 gjennom fylkeskommunen og lokale innvandrerråd, fra relevante offentlige myndigheter og fra de politiske partiene som er representert på Stortinget.

§ 4 Kontaktutvalget (KIM) er i perioden sammensatt av 36 medlemmer: Utvalgets leder, 17 representanter for personer med innvandrerbakgrunn og 18 representanter for offentlige myndigheter, Kommunenes Sentralforbund og politiske partier. Representantene fra offentlige myndigheter skal fortrinnsvis være på avdelingsdirektørnivå eller høyere. I tillegg til faste medlemmer i Kontaktutvalget, kan utvalget invitere representanter fra ulike hold avhengig av hvilke saker som skal tas opp. Dette gjelder også for Innvandrerforumets arbeid med høringsuttalelser.

§ 5 Utvalget skal ha en leder og en nestleder. Utvalgets leder oppnevnes av Regjeringen. Nestleder velges av og blant representantene i Innvandrerforumet.

§ 6 Det skal være et arbeidsutvalg knyttet til utvalget, i tillegg til Innvandrerforumet og Kontaktutvalget. Arbeidsutvalget skal ha ansvaret for å forberede møtene i Innvandrerforumet og i Kontaktutvalget, og avklare saker som av tidsmessige grunner ikke kan vente til neste møte. Arbeidsutvalget skal bestå av tre representanter fra Innvandrerforumet, nestleder og leder i KIM og representantene fra KRD, UDI og en representant fra et politisk parti. Dersom arbeidsutvalget skal avgi høringsuttalelser, skal representantene fra forvaltningen og de politiske partiene ikke ha stemmerett, men kun ha funksjon som observatører.

§ 7 Utvalget skal fremme tilrådinger og rette anmodninger til politiske og administrative myndigheter, institusjoner, organisasjoner m.fl.

§ 8 Utvalget kan ta initiativ til møter, seminarer o.l., overfor myndighetene, institusjoner, organisasjoner, partier, medier m.fl.

§ 9 For å sikre bred representasjon av personer med innvandrerbakgrunn i utvalget og for å sikre kontakt mellom disse representantene og innvandrerorganisasjonene, skal utvalget arrangere regionale konferanser, og en landsomfattende konferanse hvert år. De regionale konferansene kan arrangeres i samarbeid med Utlendingsdirektoratets regionkontor.

§ 10 KIM er et regjeringsoppnevnt uavhengig organ, og har et sekretariat som organisatorisk er underlagt Utlendingsdirektoratet (UDI). Sekretariatet er utvalgets saks- og møteforbereder. Sekretariatet har ansvaret for utarbeiding og oppfølging av utvalgets budsjett, og forestår praktiske oppgaver i utvalgets løpende arbeid.

§ 11 Utvalgets og sekretariatets virksomhet dekkes over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Medlemmer i utvalget får godtgjort reiseutgifter, eventuell tapt arbeidsfortjeneste og mottar møtegodtgjørelse etter statens satser. Dette gjelder ikke representantene fra de offentlige myndighetene. Det er forutsatt at virksomheten til enhver tid tilpasses de økonomiske rammer som er gitt av departementet.

§ 12 Utvalget fastsetter selv sin forretningsorden.

KIM

Kontaktutvalget mellom
innvandrerbefolkningen og myndighetene

Postadresse: PB 8059 Dep, 0031 Oslo
Besøksadresse: Hausmannsgate 23–25, Oslo

Telefon: 24 16 89 90
Faks: 24 16 88 01

E-post: kim@kim.no
Internett: www.kim.no